

Aan de Minister van Financiën,
Mevrouw Sigrid A.M. Kaag
Postbus 20201
2500 EE DEN HAAG

De Nederlandsche Bank N.V.
O.C.H.M. Sleijpen
Directie

Postbus 98
1000 AB Amsterdam
www.dnb.nl

Handelsregister 3300 3396

Onderwerp

Convenant Contant geld

Datum

7 april 2022

Ons kenmerk

T042-1000851934-1730

Geachte mevrouw Kaag,

Hierbij doe ik u toekomen het Convenant Contant geld, dat vandaag is ondertekend door 23 organisaties, waaronder DNB, die elk een belang hebben bij contant geld. Het doel van dit Convenant is dat contant geld in Nederland goed blijft functioneren als betaalmiddel aan de kassa, ook als geleidelijk steeds meer elektronisch betaald wordt. Met dit Convenant spreken deze partijen af ervoor te zorgen dat contant geld goed beschikbaar en bruikbaar blijft; de afspraken gelden in beginsel voor vijf jaar. De deelnemers zijn de vier grote banken en de Betaalvereniging Nederland, vertegenwoordigers van consumenten en ouderen, winkeliers, horeca en tankstations, chartale dienstverleners en DNB.

Graag maak ik van deze gelegenheid gebruik om de belangrijkste onderdelen van het Convenant kort toe te lichten. Het Convenant is een geheel van onderlinge, multilaterale afspraken die de partijen vrijwillig hebben gemaakt. Het Convenant is de uitkomst van intensieve onderhandelingen in het afgelopen halfjaar, waarbij ook uw ministerie nauw betrokken was. Met het Convenant onderkennen alle partijen dat een efficiënt, toegankelijk en veilig betalingsverkeer, inclusief het chartale deel daarvan, een publiek belang is. Zo vraagt het Convenant om nieuwe betaalvormen als alternatieve terugvalopties voor pinbetalingen, anders dan contant geld, omwille van de robuustheid van het toonbankbetalingsverkeer. Tegelijkertijd voorziet het Convenant erin dat als deze alternatieven geleidelijk worden ingevoerd, het

aantal geldautomaten voor het opnemen van bankbiljetten stapsgewijs kan worden verminderd zonder dat overigens de zogenoemde vijf-kilometernorm voor de bereikbaarheid in het geding komt (art 3).

Datum

7 april 2022

Ons kenmerk

T042-1000851934-1730

Een belangrijk onderdeel van het Convenant is de zogenoemde 'freeze' (art 4). Dit is de toezegging van de banken en Geldmaat om voorlopig geen maatregelen te treffen, zoals tariefsverhogingen of volumebeperkingen, waardoor het opnemen of storten van contant geld voor particuliere en zakelijke klanten duurder, of anderszins ontmoedigd of belemmerd wordt. Daarmee speelt het Convenant in op de wens van de Tweede Kamer dat het opnemen van contant geld voor consumenten niet getarifeerd wordt. De toezegging van de banken is een tijdelijke, omdat de 'freeze' wat de banken betreft afhankelijk is van de uitkomsten van een nieuw onderzoek naar het toekomstperspectief voor de chartale keten op lange termijn. Uiterlijk eind juli 2023, of eerder zodra politieke besluiten zijn genomen over de uitkomsten van dit onderzoek, zullen de deelnemers bezien of de 'freeze' en andere onderdelen van het Convenant aanpassing behoeven.

Alle deelnemers aan het Convenant onderkennen dat naarmate het feitelijke gebruik van contant geld verder afneemt, de vraag nadrukkelijker aan de orde komt hoe en in hoeverre het publieke belang van contant geld het beste kan worden geborgd. DNB wil hierop anticiperen en zal samen met uw ministerie opdracht geven tot het eerder genoemde onderzoek. In dit kader zullen alle varianten voor de ordening en bekostiging van de chartale keten worden onderzocht, zowel meer publieke als meer private oplossingen. Het streven is dat dit onderzoek binnen circa tien maanden na ondertekening van het Convenant, is afgerond. Aan de hand van de uitkomsten kunnen vervolgens besluiten worden genomen over de borging van het publieke belang, de marktordering en de bekostiging. Het is wenselijk dat deze besluiten dan tijdig worden genomen met het oog op de tijd die nodig zal zijn om eventuele maatregelen in te voeren. Daarom verzoek ik u namens DNB om direct na afronding van dit onderzoek de politieke besluitvorming in gang te zetten.

Een ander aspect van het Convenant houdt verband met de zogenoemde poortwachtersfunctie van de banken (art 5). Zij dienen op grond van onder meer de Wet ter voorkoming van witwassen en financieren van terrorisme (Wwft) maatregelen te nemen die financieel-economische criminaliteit zoveel mogelijk voorkomen, zoals klantonderzoek, transactiescreening en -monitoring. Voor de banken geldt dat het omvangrijk gebruik van contant geld, vooral door hun zakelijke rekeninghouders en de klanten en relaties daarvan, risico's oplevert, meer intensieve controles (dan elektronische transacties) vergt en relatief meer kosten met zich brengt. In dat licht heeft DNB op verzoek van de banken en de toonbankinstellingen richtlijnen opgesteld en in het Convenant opgenomen (zie overwegingen) voor de beheersing van deze risico's en maatregelen ten aanzien van contant geld.

Datum

7 april 2022

Ons kenmerk

T042-1000851934-1730

Hoewel het Convenant een vrijwillige overeenkomst en daarom formeel-juridisch niet bindend is, behelst het Convenant wel degelijk een aantal maatschappelijke verplichtingen. Het publieke belang van een goed werkend contant betalingsverkeer vereist dat de afspraken worden nagekomen. DNB zal dit monitoren. Met hun handtekening hebben de bestuurders van de diverse deelnemende organisaties deze afspraken bekrachtigd. Ik ga er daarom van uit dat het Convenant wordt nageleefd. Zo niet, dan steunen wij uw voornemen om tot wetgeving over te gaan om een goed functioneren van contant geld in Nederland ook in de toekomst te waarborgen.¹

Ten slotte verzoek ik u het Convenant met deze brief aan de Tweede Kamer aan te bieden.

Hoogachtend,

Bijlage

¹ Zie [Verslag commissiedebat 22 februari 2022](#), pagina 30.